

Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
DGRO - Directie Ruimtelijk Beleid
Nota Ruimte
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum 11 december 2025
Contactpersoon J.G. Mekenkamp
Telefoonnummer 06 1929 5415

Uw kenmerk -
Ons kenmerk 159-MH
Bijlage(n) -

Onderwerp Zienswijze Ontwerp-Nota Ruimte

Geachte mevrouw Keijzer,

U hebt de Ontwerpnota Ruimte ter inzage gelegd. Het Platform Slappe Bodem – samenwerking van gemeenten, waterschappen en provincies die met bodemdaling te maken hebben – maakt graag van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze hierop te geven.

In de Ontwerpnota komen veel thema's aan bod, waaruit blijkt dat de urgentie om afwegingen te maken op nationaal niveau om de schaarse ruimte te verdelen groot is. Want niet alles kan overal even vanzelfsprekend. Het water- en bodemsysteem is hierbij een belangrijke factor, die in het verleden wel eens is verwaarloosd. Het is goed te zien dat dit in de Ontwerpnota een duidelijker plek heeft gekregen.

Waar het gaat om bodemdaling zien wij dat dit vrijwel uitsluitend aan veenoxidatie in landelijk gebied wordt gekoppeld. Andere oorzaken, zoals zetting door opgebracht gewicht in stedelijke gebieden en bodemdaling door verdroging van kleibodems, blijven grotendeels buiten beeld. Dit is een gemiste kans, gezien de grote opgaven voor landbouwgebieden, infrastructuur, stedelijke openbare ruimte, nieuwe en historische binnensteden.

Met betrekking tot het watersysteem wordt de zoetwatervraag die ontstaat door het tegengaan van bodemdaling onderschat. Een belangrijke dimensie ontbreekt namelijk: de watervraag van de bebouwde omgeving. Door de aanleg van waterinfiltratiesystemen (WIS) in veengebieden en drainage-infiltratierolering (DIT) in bebouwde gebieden zal de watervraag bij de toenemende droogte ten gevolge van klimaatverandering alleen maar toenemen. Dat vraagt om aanvullende maatregelen en keuzes.

Ook wordt bodemdaling niet in verband gebracht met waterveiligheid. De combinatie van zeespiegelstijging en bodemdaling leidt tot toenemende kans op overstromingen.

Het Platform Slappe Bodem maakt zich grote zorgen over de bestaande bebouwde omgeving (dorpen en steden). Door bodemdaling staat de kwaliteit van openbare ruimte en infrastructuur onder druk, terwijl veel oudere woningen en wijken te maken hebben met verzakkingen door funderingsschade. Dit leidt tot sociaal-maatschappelijke en economische problemen, hoge kosten en

veel overlast. Hiervoor is gezamenlijke inspanning van alle overheidslagen nodig, met een integrale gebiedsaanpak. De aanzet voor een Nationaal Programma Funderingsproblematiek is hiervoor een goed aanknopingspunt. Voor de nationale, provinciale en lokale infrastructuur op slappe bodems

Aanbevelingen

Wij geven graag enkele aanbevelingen voor het vervolg op de Ontwerpnota.

1. **Veranker bodemdaling als nationaal thema**
  - Breid de scope uit naar stedelijke gebieden, kleigebieden, infrastructuur en historisch erfgoed.
  - Benoem bodemdaling door gewicht en verschilzettingen naast veenoxidatie.
2. **Voeg ambities toe**
  - Ontwikkel een ambitie voor bodemdalingsbestendig bouwen en inrichten.
  - Stel randvoorwaarden voor nieuwbouwlocaties en herinrichting van openbare ruimte.
  - Zet in op integrale gebiedsaanpak, zowel in bebouwde als in landelijke gebieden
3. **Integreer ontwerpprincipes**
  - Introduceer een extra bouwsteen: *bodemdalingsbestendige inrichting*.
  - Beschrijf ontwerp hoofdlijnen voor stedelijke gebieden en infrastructuur.
4. **Zoetwaterstrategie uitbreiden**
  - Onderken de zoetwateropgave voor stedelijk gebied om verdroging en bodemdaling tegen te gaan.
  - Voorkom funderingsschade door droogte.
5. **Waterveiligheid koppelen aan bodemdaling**
  - Neem maatregelen op tegen gecombineerde effecten van bodemdaling en zeespiegelstijging.
  - Borg ruimte voor waterafvoer bij dalende maaiveldhoogtes.
6. **Kennis en monitoring**
  - Zet in op ontwikkeling van innovatieve maatregelen
  - Benut nieuwe meetmethoden om een landelijk meetnetwerk voor bodemdaling in bebouwde gebieden en landelijke gebieden te realiseren.

Tot slot reiken wij graag enkele concrete tekstsuggesties aan:

- Voeg in paragraaf 6.1.2 toe:
“Nederland ontwikkelt zich klimaatadaptief én bodemdalingsbestendig. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichtingen houden rekening met bodemdaling door veenoxidatie én door zetting in stedelijke gebieden.”
- Pas bouwsteen 3 (pag. 80) aan:
“Op lokaal schaalniveau zorgen we voor een klimaatadaptieve én bodemdalingsbestendige inrichting van alle functies.”

Uiteraard zijn wij bereid om onze zienswijze nader toe te lichten.

Wij wensen u veel succes en wijsheid toe bij het realiseren van de volgende fase naar de Nota Ruimte.

Met vriendelijke groet,

Jesse Lujendijk
voorzitter